

Forslag til

MÅLSETTING FOR HJORTEVILTFORVALTNINGEN

2021 – 2023

Hábmera suohkan - Hamarøy kommune

Hamarøy kommune den

Innledning

Forskrift om forvaltning av hjortevilt legger til rette for en lokaltilpasset forvaltning, der rettighetshavernes og kommunens lokalkunnskap/fagkunnskap skal styrke viltforvaltningen innenfor de nasjonale rammene. Forskriften med tilhørende rundskriv, understreker kommunens ansvar for offentlige interesser knyttet opp til hjorteviltbestanden i de gjeldende kommuner. De respektive fylkeskommuner har hovedansvaret for elg, hjort og rådyr på regionnivå, og har i så måte et svært viktig ansvar når det gjelder oppbygging av faglig kompetanse hos kommuner og jaktrettshavere.

Forskriftens § 3 inneholder bestemmelser om at kommunen skal vedta målsettinger for utviklingen av bestandene av elg, hjort og rådyr der det er åpnet for jakt på arten(e). Målsettingen skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker langs veg. Det er viktig at disse målsettingene:

- underkastes samme rulleringsregime som øvrige kommunale planer knyttet til plan- og bygningsloven.
- er konkrete og etterprøvbare.
- evalueres nøye ved hver revidering/endring.
- ivaretar andre interesser i kommunen. Naturmangfold, jordbruk, samferdsel og skogbruk bør i så måte inngå i kommunens målsetting.

De kommunale målsettingene legger føringer for nye bestandsplaner utarbeidet av jaktrettighetshavere i Hamarøy kommune. Disse bestandsplanene skal ta hensyn til offentlige målsettinger og det er viktig at rettighetshavere inkluderes når de kommunale målsettingene skal videreutvikles.

Miljødirektoratet har utarbeidet strategier for forvaltning av hjortevilt og det er synliggjort hvilke utfordringer forvaltningen av hjorteviltet vil komme til å møte i årene som kommer, og hvilke overordna grep direktoratet mener er nødvendig for å møte disse. Strategien definerer 5 konkrete mål:

1. *Forvaltningen skal sikre livskraftige og sunne hjorteviltbestander, et rikt biologisk mangfold og naturens framtidige produksjon av varer og tjenester.*
2. *Forvaltningen skal ha bred samfunnsaksept og legitimitet.*
3. *Forvaltningen skal sikre samarbeid og samhandling mellom lokale, regionale og nasjonale aktører og med berørte sektorer*
4. *Forvaltningen skal være basert på høy kompetanse på alle nivåer.*
5. *Forvaltningen skal stimulere til økt kvalitet og mangfold av opplevelser, tjenester og produkter.*

Innhold

Innledning

- 1. Beskrivelse av Hamarøy kommune**
Bestandsutvikling elg
- 2. Indekser for hjorteviltbestanden – situasjonen nå**
- 3. Mål for forvaltningen av hjorteviltbestanden**
- 4. Tiltak i planperioden**

1. Beskrivelse av Hamarøy kommune

Det finnes elg og et økende antall rådyr i Hamarøy kommune. Det er åpnet for jakt på elg.

Det er totalt 778 916 daa tellende storviltareal i kommunen. Minstearealet er 2500/4500/8000 da.

Aktive vald Areal da Årlig kvote Bestandsplan

Vald 1849V0001 Sagvatnan	258 400		Ja
Vald 1849V0007 Vestre Hamarøy	199 100		Ja
Vald 1849V0008 Varpa/Finnøy	185 316		Ja
Vald 1850V0014 Kilvatn	136 100		Ja

Utover dette er arealer i Hamarøy kommune fra Tømmervik i sør til Sørfjord i nord inkludert Hulløy organisert som del av Russviktinden elgvald i Narvik kommune.

1.1 Bestandsutvikling elg

Streifdyr av elg ble observert i Hamarøy på seksti - syttitallet. Den første elgen ble skutt sør-øst av Jårbbåjávrrre i 1975.

Sett elg pr. jegerdag gir et uttrykk for om bestanden øker eller minker i perioden 2011- 2020, men gir ingen oversikt over det faktiske antall elg i kommunen.

Sett elg per jegerdag

Velg visning Tabell ● Graf JPG

Figur 1: Sett elg pr. jegerdag viser at elgbestanden i Hamarøy kommune er rimelig stabil. Den store økningen etter 2017 til skyldes endret metode for rapportering i Hjorteviltregisteret.

Felte dyr viser totalt antall felte dyr for perioden 2011 -- 2020. Sett i sammenheng med sett "elg pr. jegerdag" kan denne styrke inntrykket av en økning/minking i bestanden.

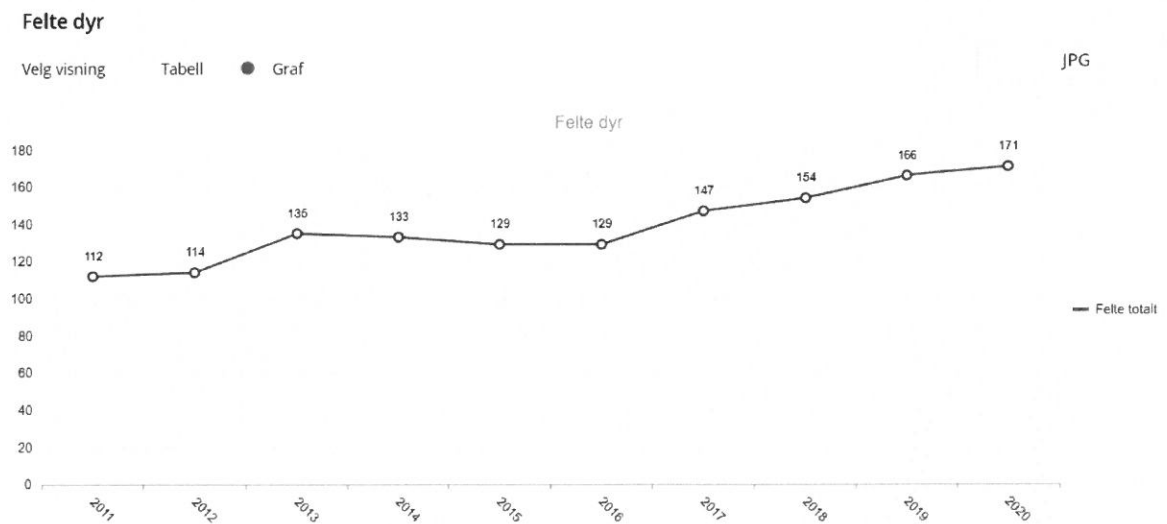

Fig 2. Felte dyr totalt viser at det i 2020 ble felt 171 dyr i Hamarøy kommune.»

2. Indekser for hjorteviltbestanden – situasjonen nå

I hjorteviltregisteret finnes en rekke indekser som kan brukes ved fastsetting av konkrete målsettinger for bestanden. For å kunne bruke sett elg data for et område i forvaltningen/planlegging bør man helst ha over 1000 jegerdagsverk per år. Har man for få jegerdagsverk vil tilfeldigheter påvirke resultatet, og en kan få store svingninger fra år til år.

Det har i noe grad forekommet beiteskader på rullballer og beitetrykket på skog oppfattes som normalt.

Det er ikke utført beitetaksering .

Hamarøy kommune ønsker å legge vekt på følgende indekser for å styrke fremtidig etterprøvarhet i de kommunale målsettingene:

Kjønns sammensetning:

Fig. 3 Avskytingsprosent, kjønns- og alderssammensetting av felte dyr.

Fig. 4 Sett ku pr. okse

Slaktevekter:

Fig. 5 Slaktevekter kalv.

Fig. 6 Slaktevekter ungdyr.

Produksjon:

Fig. 7 Sett kalv pr. ku

Fig. 8 Sett kalv pr. kalvku

Elg i trafikk:

Fig. 9 Trafikkdrept elg pr. jaktår

Fig. 10 Trafikkdrept elg pr. jaktår i forhold til jaktuttak i prosent

2.1 Avskytingsprosent, kjønns- og alderssammensetning av felte dyr.

For å sikre en bestand av store dyr er det viktig at den har en riktig kjønns- og aldersstruktur. En av utfordringene vil være å ikke ta ut for mange hanndyr på alle alderstrinn. Det er derfor viktig at okser av alle størrelser ikke overbeskattes slik at det rekrutteres nok store okser i bestanden. Samtidig må de største kuene som produserer flere og større kalver spares. I en bestand i vekst er dette mindre viktig enn i en bestand som skal stabiliseres eller reduseres. Av totalt felte dyr bør uttaket av hanndyr ligge rundt 55 %.

Felte dyr i prosent

Velg visning Tabell Graf

JPG

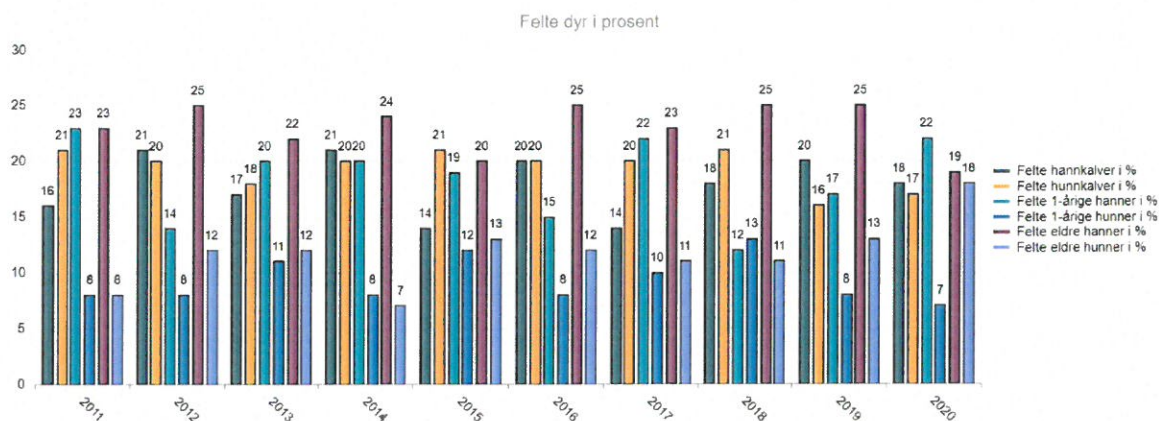

Fig 3 viser prosentvis totale avskyting fordelt på alder og kjønn.

2.2 Sett ku pr. okse

Ku/okseforholdet registrert gjennom "Sett elg" er en god indeks på en riktig kjønns- og aldersstruktur i en elgbestand. Et ku/okseforhold på ca. 1,5 anses som en god indikator på en fornuftig kjønnsstruktur i elgbestanden.

Sett ku per okse

Velg visning

Tabell

● Graf

JPG

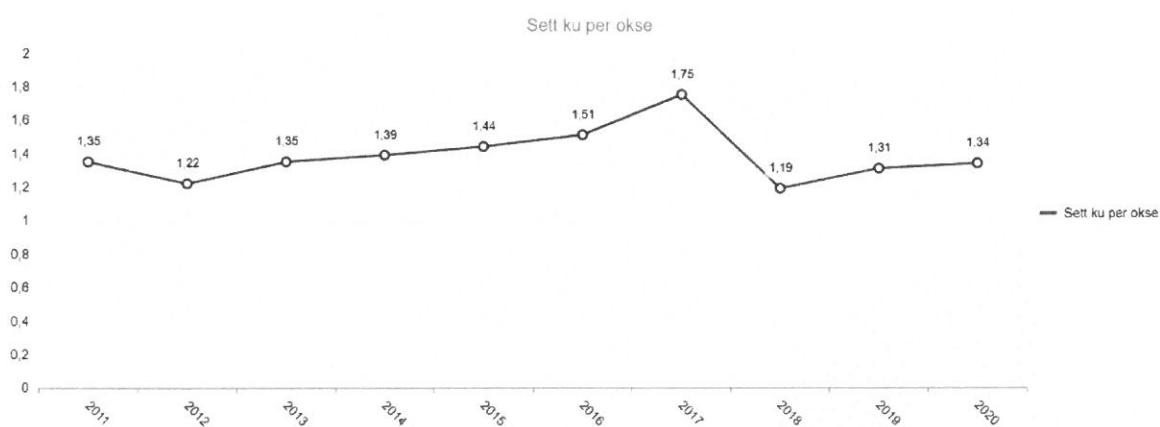

Fig.4

2.3 Slaktevekter for kalv.

Utvikling i kalvevekter er et godt mål på om bestanden av store dyr opprettholdes i kommunen. Dette fordi små kalver ofte blir små kuer som igjen får små kalver. Dårlig beitegrunnlag/for høy tetthet kan også gjøre seg gjeldende ved lettere kalvevekter. Slike dyr er det ønskelig å ta ut av bestanden. Slaktevektene for kalv kan sees i sammenheng med slaktevekter ungdyr. Ser man en negativ trend i slaktevektene på kalv over tid må dette betegnes som en negativ trend i bestanden. Det skal, i slike tilfeller, settes i verk tiltak for å øke slaktevektene.

Gjennomsnittlig slaktevekt kalv

Velg visning

Tabell

Graf

JPG

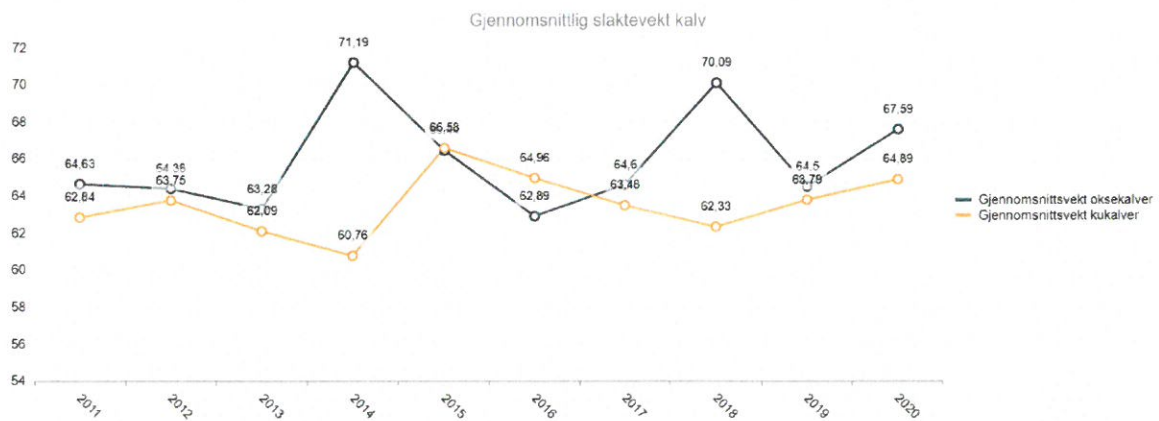

Fig.5 Slaktevekter for kalv

2.4 Slaktevekter for ungdyr.

Slaktevekter ungdyr kan vise samme trend som slaktevektene for kalv. Disse gjør seg imidlertid gjeldende senere enn slaktevekter for kalv, som er mer følsom for endringer i beitegrunnlag/kjønns sammensetning i bestanden. Slaktevektene for ungdyr bør derfor sees i sammenheng med slaktevektene for kalv.

Fig 6 Slaktevekter for ungdyr.

2.5 Sett kalv pr. ku

”Sett kalv pr. ku” og ”sett kalv pr. kalvku” er begge viktige indekser for å si noe om produktiviteten i elgbestanden. Siden kalveproduksjonen til kuene i stor grad er styrt av kroppsstørrelsen, gir tvillingraten et mål på om det er en stor andel eldre, fullt utvokste kuer (over 3-4 år) i bestanden eller ikke. Selv når man ønsker å redusere bestanden bør det være et mål at forholdet sett kalv pr ku/kalvku holder seg høyt.

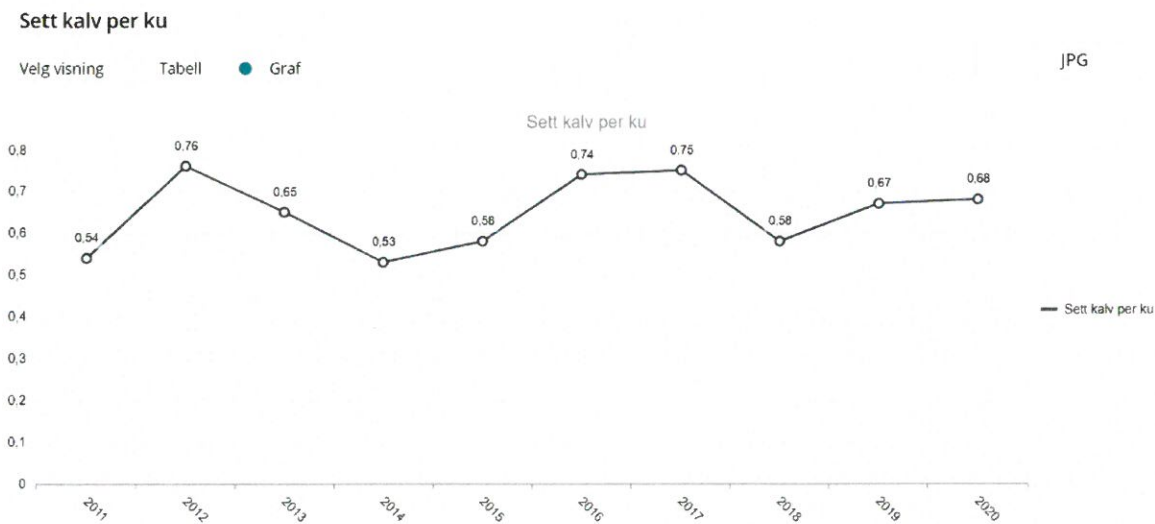

Fig. 7

2.6 Sett kalv pr. kalvku

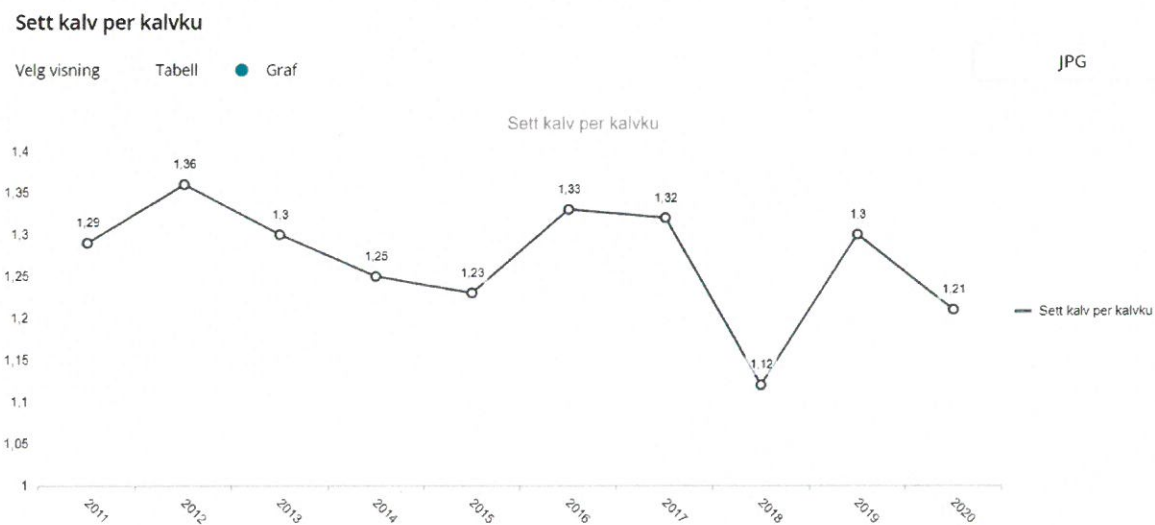

Fig. 8

2.7 Trafikkdrept elg og jaktuttak

En av de største ulempene med en voksende elgstamme er forholdet til biltrafikken og elgpåkørsler. Det er påvist at antall påkørsler henger sammen med størrelse på elgstammen, elgens aktivitetsnivå og snødybde. I år med mye løs snø trekker elgen ned mot lavlandet der snødybden er lavere. Dette medfører økt fare for påkørsler. Ved å sette et mål på antall påkjørte dyr sett i forhold til jaktutbyttet vil en få et tydelig signal om at fellingskvotene må økes hvis målet overstiges. Offentlig statistikk (SSB) operer med trafikkdrepte dyr, altså kun de som dør i kollisjon eller avlives etterpå.

Trafikkdrept elg pr. jaktår.

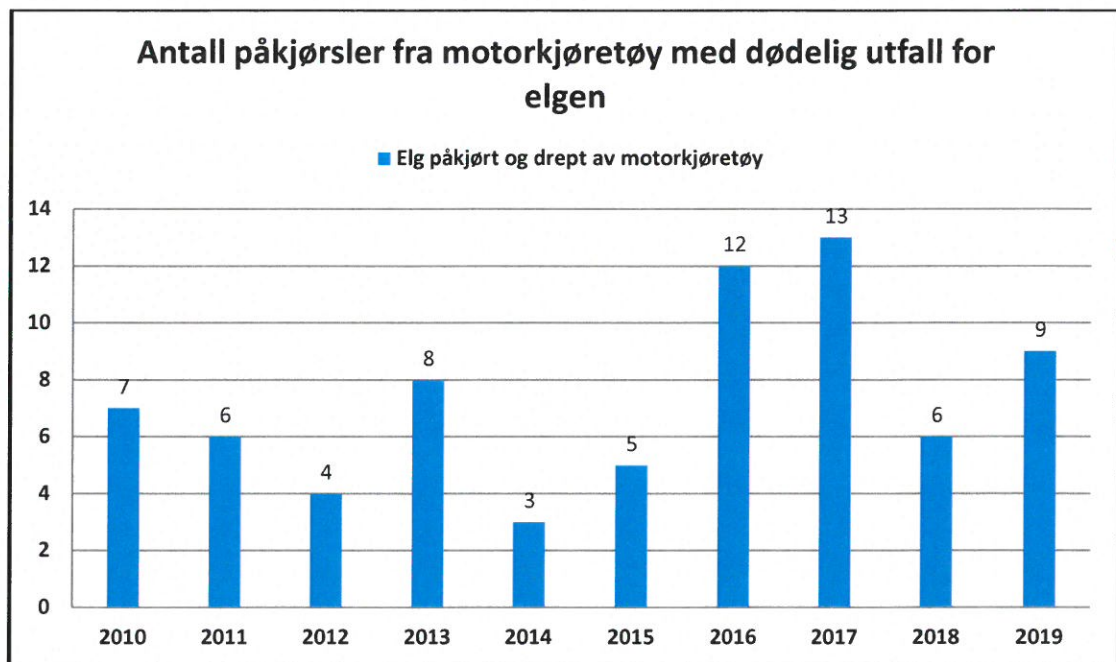

Fig.9 Antall trafikkdrept elg i perioden 2010-2019

Trafikkdrept elg (%) pr. år i forhold til jaktuttak.

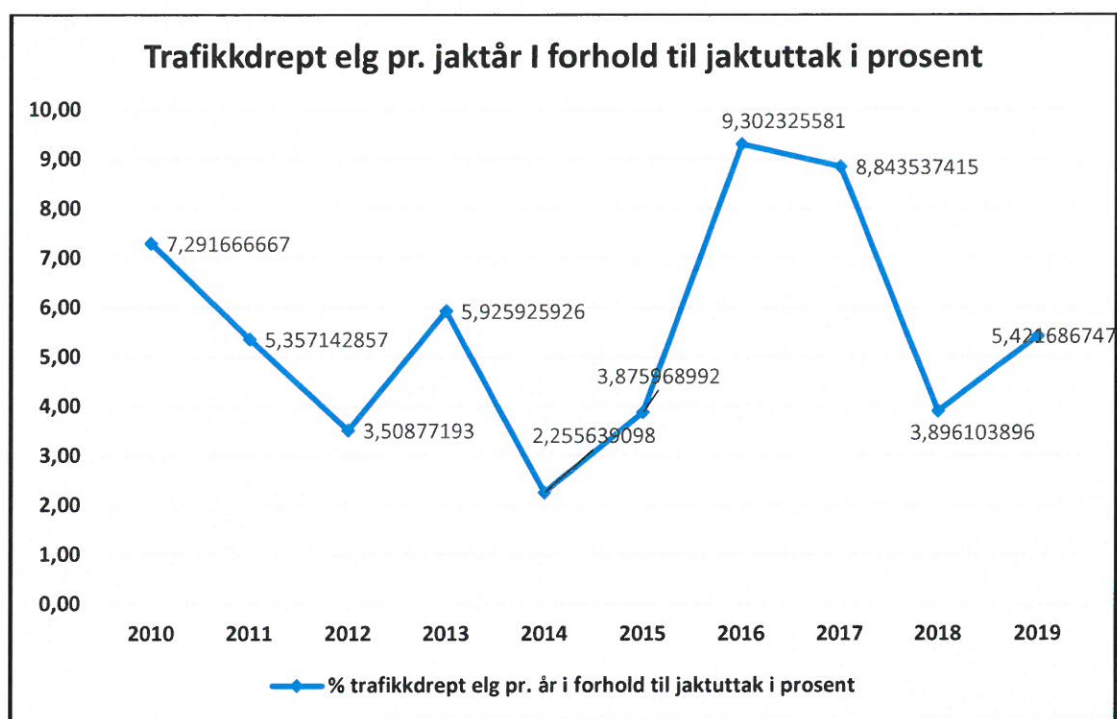

Fig. 10 Trafikkdrept elg pr. år målt i prosent av jaktuttak.

3 Mål for forvaltningen.

Forskrift om forvaltning av hjortevilt legger føringer til hvordan hjorteviltbestanden skal forvaltes på generelt grunnlag. Formålsparagrafen til forskrift om forvaltning av hjortevilt:

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er at forvaltningen av hjortevilt ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjorteviltressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

Hamarøy kommune ønsker i tillegg etterprøvbare målsettinger som beskriver utviklingen i bestanden. Disse sees i sammenheng med valgte indekser i del 2 samt del 1 "Bestandsutvikling".

Fremlagte målsetninger for hjorteviltforvaltningen i Hamarøy kommune 2021-2023 er tallmessig ikke «etterprøvable» i forhold til tidligere kommunale målsettinger for perioden 2015 – 2020 grunnet endret metode for rapportering i Hjorteviltregisteret fra og med 2018 samt store endringer i datagrunnlaget som følge av kommunereformen.

3.1 Avskytingsprosent, kjønns- og alderssammensetning av felte dyr.

Den prosentvise fordelingen av skutte dyr skal ikke overstige 60 % for noe kjønn.

3.2 Sett ku pr. okse

Ku/okse forholdet basert på registreringer fra "Sett elg" bør i perioden være ca. 1,5. Dette forholdet skal ikke overstige 2,0.

3.3 Slaktevekter kalv

1. Gjennomsnittsvakta på kalv skal på lang sikt ikke synke.

3.4 Slaktevekter ungdyr

Gjennomsnittsvakta på ungdyr skal på lang sikt ikke synke.

3.5 Sett kalv pr ku/sett kalv pr. kalvku.

1. "Kalv pr. kalvku" og "kalv pr ku" basert på registreringer fra sett elg bør ikke synke i planperioden
2. Kalv pr. kalvku basert på registreringer fra sett elg skal ikke være mindre enn 1,3 i planperioden.
3. Kalv pr. ku basert på registreringer fra sett elg skal ikke være mindre en 0,6 i planperioden.

3.6 Avskyttingsprosent unge dyr, kalv og 1,5 års ungdyr.

I planperioden skal det skytes minimum 60 % unge dyr, kalver og 1 ½ åringer, 50 % av denne kvoten skal være uttak av kalv

3.7 Trafikkdrept elg og jaktuttak

Gjennomsnittlig antall trafikkdrepte elg bør ikke overstige 6 % av jaktutbyttet i planperioden.

3.8 Bestandsutvikling.

Innen rammen av de øvrige skisserte mål som er satt i denne målsettingen skal elgbestanden i Hamarøy stabiliseres i de ytre områdene av kommunen mens det gis rom for en kontrollert økning av innen kommunens øvrige arealer, dal og fjordstrøk.

4 Tiltak i planperioden

1. I planperioden vil Hamarøy kommunes elgbestand alt vesentlig bli regulert med hjemmel i forskrift om forvaltning av hjortevilt, § 18 fellingstillatelse for elg og hjort og der forskriftens § 7, fravik fra minstearealet vil bli aktivt brukt.
2. Elg som over tid etablerer seg ved bebyggelser og som utgjør et samfunnsmessig problem skal primært forsøkes jaget bort. Dersom tiltaket ikke har effekt eller ved tegn til aggressiv dyreadferd kan uttak av elg med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 vurderes iverksatt. I tillegg kan politiet vurdere uttak med hjemmel i politilovens § nr.7
3. For å forebygge skade på innmark og lagret dyrefor skal eksempelvis rundballer samles og sikres med gjerde eller annen fysisk hindring. Mulig tillatelse til skadefelling etter naturmangfoldlovens § 18 kan kun unntaksvis vurderes.
4. Mulige tiltak for å redusere antall påkjørsler av elg langs veier vil i hovedsak være knyttet til bedre sikt ved rydding av kratt og skog samtidig som tilgang på beite langs vei vil bli mindre. Felling av beitetrær som eksempelvis osp, selje og rogn i god avstand fra veier kan også gi reduserte trafikkskader.
5. Vesentlig avvik, overføring av kvote fra bestandsplanens årlige planlagte uttak kan være maksimalt 10 % av jaktuttaket.
6. Målsettingene og tiltakene evalueres etter endt planperiode.